

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”
Кафедра іноземних мов

Д.О. Перепадя

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ
КАФЕДРИ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Лубни – 2026

УДК: 378.14:37.091.2:81'243(072)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ситняківська Світлана – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Поліського національного університету;

Крижановська Ольга – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри літературознавства і східної філології.

Перепада Д.О.

Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня кафедри іноземних мов / Перепада Д.О. Лубни : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2026. 42 с.

Методичні рекомендації складаються з передмови, трьох розділів та додатків, що містять зразки оформлення кваліфікаційної роботи. У методичному посібнику висвітлено етапи підготовки, написання та захисту магістерського дослідження; подано вимоги до структури, змісту й оформлення роботи; розкрито принципи дотримання академічної доброчесності, зокрема щодо використання технологій штучного інтелекту; визначено критерії оцінювання результатів дослідження.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня кафедри іноземних мов.

Рекомендовано до друку Вченою радою
ДЗ „Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”
(протокол № 12 від 26 червня 2026 року)

© **Перепада Д.О.**, 2026

© ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2026

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ І	
Підготовчий етап. вибір і затвердження теми дослідження	7
Написання кваліфікаційної роботи. Моніторинг процесу її виконання.....	8
Принципи дотримання академічної доброчесності.....	10
РОЗДІЛ ІІ	
Зміст кваліфікаційної роботи магістра	14
Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи.....	15
Структура кваліфікаційної роботи.....	18
РОЗДІЛ ІІІ	
Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи.....	26
Критерії оцінювання	27
ДОДАТКИ.....	32

ПЕРЕДМОВА

Це навчально-методичне видання призначене для організації наукової роботи здобувачів освіти другого (магістерського) рівня кафедри іноземних мов. Запропонований методичний матеріал містить рекомендації щодо підготовчого етапу проведення дослідження, розроблення його змісту, планування та здійснення наукового пошуку, окреслення принципів дотримання академічної доброчесності, у тому числі питання застосування інструментів генеративного штучного інтелекту; вимоги до структури й оформлення тексту роботи, приклади оформлення, а також процедури її захисту та критерії оцінювання.

Підготовка та виконання кваліфікаційної роботи і її успішний захист є завершальним етапом навчання і здобуття освітнього рівня «магістр». Під час наукового пошуку магістрант ретельно вивчає обрану тему і проблематику у межах фахових освітніх компонентів, тим самим поглиблюючи знання, отримані під час навчання за освітньою програмою. Відповідно до чинних державних стандартів, здобувач формує компетентності, пов'язані із самостійною науковою діяльністю, а також демонструє навички критичного мислення й здатність дотримуватися академічної доброчесності.

Результати наукової роботи мають на меті репрезентувати готовність автора застосовувати набуті теоретичні знання, практичні вміння, і, зокрема, інноваційний підхід до поставлених наукових завдань. Дослідження має бути самостійним і відображати рівень наукової й професійної зрілості, уміння грамотно й чітко викладати думки, аргументувати висновки та гіпотези, коректно й влучно користуватися спеціальною термінологією.

Методичні рекомендації укладені відповідно до чинних вимог Міністерства освіти і науки України, Статуту ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Стратегії розвитку ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» 2026-2030 рр., Положення

про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» і процедур забезпечення якості освіти. Вони спрямовані на забезпечення єдності вимог до підготовки, виконання роботи та захисту результатів дослідження, а також на формування високої культури наукової діяльності здобувачів освіти кафедри іноземних мов.

Метою укладання цих методичних рекомендацій є забезпечення здобувачів освіти чіткими і зрозумілими вказівками щодо підготовки, написання та захисту кваліфікаційної роботи. Тут містяться практичні інструменти для організації наукової діяльності, систематизації етапів виконання завдань дослідження, оформлення тексту, приклади формулювання його результатів.

Визначення рівня теоретичної та практичної підготовленості випускника до виконання завдань, що передбачає проблематика дослідження, а також підтвердження його готовності до подальшої професійної діяльності чи продовження навчання на третьому освітньому рівні, є основною ціллю написання і захисту кваліфікаційної роботи у ЗВО. Відповідно до стандартів вищої освіти, вона спрямована на «розв'язання спеціалізованої задачі та/або практичної проблеми відповідно до галузі і спеціалізації, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій».

Завданнями написання й захисту кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування обраної теми, розвиток навичок самостійної роботи, зокрема у сфері проведення наукового дослідження, закріплення, поглиблення і практичне застосування знань та умінь в обраній спеціалізації, а також формування академічної і наукової культури майбутнього філолога, учителя, викладача, перекладача.

У процесі роботи над обраною темою, здобувач формує навички академічного письма, уміння систематизувати й аналізувати матеріали, на основі опрацьованого теоретичного або мовного матеріалу формулює результати власного дослідження та визначає шляхи їх використання у

науковій і професійній діяльності на основі принципів академічної доброчесності.

Якість роботи, її теоретична й практична цінність, а також її успішний захист залежать від рівня загальної та фахової (спеціальної) підготовки магістранта, організації процесу виконання роботи з боку кафедри та наукового керівника. Основними етапами цього процесу є:

1. підготовчий етап: вибір і затвердження теми;
2. виконання роботи та моніторинг її перебігу;
3. визначення змісту й структури кваліфікаційної роботи;
4. оформлення відповідно до встановлених вимог;
5. підготовка до захисту;
6. захист перед державною екзаменаційною комісією;
7. оцінювання результатів проведеного дослідження.

Виконання та оформлення кваліфікаційної роботи магістранта має відповідати вимогам Міністерства освіти і науки України, чинним положенням і процедурам ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» та методичним рекомендаціям для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти кафедри іноземних мов, викладеним у цьому навчально-методичному виданні.

РОЗДІЛ І

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП.

ВИБІР І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Етап підготовки до написання кваліфікаційної роботи розпочинається з вибору та затвердження теми дослідження. За кожним здобувачем освіти закріплюється науковий керівник, затверджений наказом університету одночасно із обраною темою. Саме науковий керівник супроводжує магістранта протягом усього процесу підготовки та написання роботи, забезпечуючи методичну підтримку й контроль за її виконанням.

Тема магістерського дослідження обирається здобувачем самостійно з урахуванням його наукових інтересів, практичних потреб та передбачуваної сфери професійної діяльності після завершення навчання. При цьому важливо враховувати актуальність проблематики, її практичну значущість, можливість використання вже наявних наукових напрацювань, а також перспективи подальшого розвитку дослідження. Підготовка до написання роботи має розпочинатися з перших днів навчання на програмах другого (магістерського) рівня й включати систематичний підбір та опрацювання теоретичних джерел, участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, конкурсах та олімпіадах, написання статей і тез, а також виконання науково-дослідних завдань. Така діяльність сприяє формуванню навичок самостійної роботи та розвитку дослідницької культури.

У разі, якщо здобувач освіти прагне обрати тему, що не входить до запропонованого переліку, він має надати комплексне обґрунтування її практичної доцільності та наукової перспективності. Обрана магістрантом тема повинна бути погоджена з науковим керівником і затверджена на засіданні кафедри. Можливість обрати і сформулювати власну тему дослідження відповідає принципам академічної свободи і забезпечує баланс між індивідуальними інтересами магістранта та концептуальними цілями,

компетентнісними орієнтирами та результатами навчання, визначеними освітньо-професійною програмою, а також відповідає концепції освітньої діяльності Університету.

Науковий керівник відіграє ключову роль у процесі підготовки кваліфікаційної роботи магістра, зокрема він формулює завдання, допомагає розробити план і графік роботи, консультує щодо підбору літератури та довідкових матеріалів, визначає методи аналізу, надає рекомендації та зауваження, а також готує письмовий відгук на роботу. Крім того, керівник сприяє підготовці здобувача до захисту, формує його навички академічного письма та публічного представлення результатів дослідження.

Важливо зазначити, що у випадку систематичного недотримання магістрантом затвердженого графіка підготовки, кафедра на підставі заяви наукового керівника має право відмовитися від подальшого супроводу роботи або не допустити її до захисту. Такий механізм покликаний дисциплінувати здобувачів освіти, забезпечити високий рівень відповідальності за виконання наукових завдань і дотримання процедури підготовки кваліфікаційної роботи ЛНУ.

НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ. МОНІТОРИНГ ПРОЦЕСУ ЇЇ ВИКОНАННЯ

Розпочинати роботу над магістерським дослідженням доцільно з ґрунтовного аналізу теоретичних аспектів обраної проблематики. Саме глибоке осмислення теоретичних засад дозволяє коректно оцінювати методичні інновації, мовні явища, визначати шляхи їх інтерпретації та формувати науково обґрунтовані висновки. На цьому етапі магістрант має звернути особливу увагу на сучасні джерела, що з'явилися останнім часом у межах обраної теми, адже вони відображають актуальні тенденції та новітні підходи у досліджуваній сфері.

Ознайомлення з літературою варто починати з аналізу її загальної структури, передмови та анотацій, що допомагає швидко визначити релевантність джерела. У процесі опрацювання матеріалів необхідно робити нотатки з обов'язковим зазначенням автора, назви джерела та сторінок, особливо коли йдеться про дискусійні положення. Цитати слід наводити дослівно, з точним бібліографічним посиланням. Систематизація матеріалу одразу в процесі його опрацювання значно полегшує подальше оформлення роботи та складання списку використаних джерел.

Якість магістерського дослідження безпосередньо залежить від правильності добору фактичного матеріалу, рівня його опрацювання та глибини аналітичного осмислення. Після ознайомлення з літературою складається детальний план, який визначає основні напрями дослідження. Центральні питання теми розкриваються у розділах, а їх конкретизація здійснюється у підрозділах, кожен із яких має чітку назву та логічно пов'язаний із загальною структурою роботи.

План підготовки кваліфікаційної роботи є базовим орієнтиром для дослідження. У процесі роботи назви окремих розділів і підрозділів можуть уточнюватися відповідно до зібраного матеріалу, проте їхня концептуальна структура залишається незмінною. На завершальному етапі формується остаточний зміст роботи, який має бути узгоджений із науковим керівником. Список основних джерел та план дослідження також погоджуються з керівником, який визначає терміни подання окремих частин роботи.

Розроблення проблематики дослідження здійснюється відповідно до затвердженого плану. Послідовність роботи над розділами залежить від характеру і складності зібраного матеріалу, умов його опрацювання, а також від індивідуальних наукових інтересів здобувача. У кожному випадку порядок виконання визначається спільно магістрантом та його науковим керівником.

У встановлені терміни завершені розділи передаються на перевірку керівникові. Протягом усього періоду написання роботи магістрант має

підтримувати постійний контакт із керівником, відвідувати консультації, які є обов'язковими для всіх здобувачів. Ухилення від консультацій або відсутність комунікації з керівником розглядається як порушення навчальної дисципліни.

Моніторинг процесу написання кваліфікаційної роботи магістра здійснюється не лише науковим керівником, а й кафедрою. На засіданнях заслуховуються звіти керівників про стан підготовки робіт, а за потреби організовуються зустрічі, де магістранти представляють результати виконаних завдань. Під час таких обговорень висуваються рекомендації та зауваження, визначаються шляхи їх усунення, а також заходи для оптимізації та прискорення процесу написання дослідження.

Остаточний варіант кваліфікаційної роботи перевіряється на відповідність вимогам академічної доброчесності, після чого подається на кафедру разом із необхідними супровідними документами (відгуком керівника та рецензією).

ПРИНЦИПИ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність є фундаментальною основою сучасної європейської системи вищої освіти та наукової діяльності в цілому. У ній відтворюється система етичних правил і норм, котрих мають дотримуватися здобувачі вищої освіти, викладачі та наукові керівники протягом усього освітнього процесу, наукового пошуку та публікації його результатів. Дотримання принципів академічної доброчесності у кваліфікаційній роботі є обов'язковою умовою її допуску до захисту та підтвердження рівня професійної підготовки магістранта.

Відповідно до Закону України «Про освіту» та нормативних документів Міністерства освіти і науки України, академічна доброчесність передбачає:

- самостійне виконання завдань та досліджень;
- недопустимість плагиату, фабрикації та фальсифікації даних;
- коректне використання джерел інформації з обов'язковим посиланням на автора та першоджерело;
- дотримання норм цитування та правил оформлення бібліографії;
- відповідальність за достовірність отриманих результатів та висновків;
- повагу до інтелектуальної власності інших дослідників.

У ЛНУ ім. Тараса Шевченка діють внутрішні положення щодо забезпечення академічної доброчесності (Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»), процедури дотримання академічної доброчесності. Кожна кваліфікаційна робота перед поданням на кафедру проходить електронну перевірку у спеціалізованих системах, результати якої фіксуються у довідці про перевірку на плагиат.

Дотримання академічної доброчесності є запорукою написання якісної наукової праці і успішного завершення навчання за освітньою програмою. Крім того, усвідомлення неприпустимості порушень сприяє об'єктивності оцінювання результатів навчання та дослідження, формуванню у здобувачів освіти високої культури наукової діяльності, котра ґрунтується на чесності, відповідальності та повазі до чужої інтелектуальної власності.

Особливу увагу слід приділяти правильному оформленню цитат, посилань та списку використаних джерел. Недотримання цих вимог може бути розцінене як порушення академічної доброчесності навіть у випадках ненавмисних помилок. Магістрант зобов'язаний ретельно перевіряти всі бібліографічні дані, їх правдивість і надійність, доцільність їх використання у роботі, а також оформити їх у відповідності із встановленими вимогами.

Науковий керівник, у свою чергу, здійснює контроль за дотриманням академічної доброчесності, надає рекомендації щодо уникнення порушень та формує відгук, у якому репрезентує враження від самостійності та якості виконаної роботи.

Отже, академічна доброчесність у кваліфікаційній роботі не є формальною вимогою, відтак, вона виступає важливим показником професійної зрілості випускника і засвідчує його готовність до самостійної наукової діяльності.

Академічна доброчесність = відповідальність за результати дослідження та здатність проводити дослідження відповідно до міжнародних стандартів освітньої та наукової діяльності.

Окремим аспектом академічної доброчесності у сучасному освітньому середовищі варто виділити використання генеративних технологій штучного інтелекту (далі - ШІ). З огляду на стрімкий розвиток цифрових інструментів, здобувачі освіти дедалі частіше звертаються до систем автоматизованого аналізу текстів, генерації матеріалів чи перекладу. *Наголошуємо, що застосування таких технологій має здійснюватися виключно в межах принципів академічної доброчесності, а саме з дотриманням вимог самостійності, відповідальності та коректного посилання на джерела.*

Використання ШІ може бути корисним інструментом для пошуку інформації, систематизації матеріалів, укладання ескізу змісту чи структури дослідження, втім, результати, отримані за допомогою таких систем, не можуть розглядатися як самостійний науковий продукт. Кваліфікаційна робота має відображати виключно власний інтелектуальний внесок здобувача освіти, його здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу інформації.

Відповідно до положень ЛНУ, недопустимим є використання ШІ для автоматичного створення текстів без їхнього критичного осмислення та редагування автором. У випадку застосування ШІ для допоміжних цілей (наприклад, пояснення окремих термінів, перевірки тексту на наявність

тавтології, граматичних або стилістичних помилок тощо), здобувач зобов'язаний перевірити коректність результатів та інтегрувати їх у власний текст із дотриманням норм академічної етики.

Особливу увагу слід приділяти питанню авторства. Якщо у роботі використано матеріали, створені за допомогою ШІ, це має бути чітко зазначено у примітках або методологічному розділі, із поясненням, яку саме функцію виконували ці інструменти. Зазначена вимога є безперечною у відповідності із міжнародними підходами до чесності і прозорості результатів проведеного дослідження.

Підсумовуючи викладене вище, використання ШІ у процесі написання кваліфікаційної роботи може бути виправданим лише як допоміжний інструмент, котрий лише опосередковано здатний допомогти в організації роботи та систематизації інформації. Основний зміст дослідження має залишатися результатом самостійної інтелектуальної діяльності магістранта. Недотримання цього принципу розглядається як порушення академічної доброчесності та може стати підставою для недопуску роботи до захисту.

Увага! Програми ШІ часто пропонують неправдиву інформацію, змінюють і спотворюють інформацію, вигадують явища і факти, не здатні якісно виконати аналітичну роботу, не дотримується стилістичних, синтаксичних і лексичних норм мови; не рекомендується також використовувати ШІ для формування списку джерел та його оформлення.

РОЗДІЛ II

ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Структура кваліфікаційної роботи є відображенням логіки та послідовності наукового пошуку, а також показником рівня сформованості загальних і професійних компетентностей магістранта. Вона визначає загальні рамки викладу матеріалу, забезпечує системність та узгодженість усіх етапів дослідження, а також створює умови для об'єктивного оцінювання результатів роботи. Кожен елемент структури має своє функціональне призначення – від титульного аркуша, що засвідчує офіційний статус дослідження, до додатків, які розкривають практичні аспекти та підтверджують достовірність отриманих результатів.

Зміст дослідження повинен відповідати вимогам академічної доброчесності, бути логічно побудованим і чітко структурованим.

Структура кваліфікаційної роботи включає:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основну частину (розділи дослідження);
- висновки до кожного розділу;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності);

Разом із текстом роботи на кафедру подається:

- відгук наукового керівника;
- рецензія зовнішнього експерта;
- довідка про перевірку тексту роботи на плагіат.

Обсяг роботи має становити **60-80 сторінок** машинописного тексту. Такий обсяг дозволяє повноцінно розкрити дослідницьку проблему, забезпечити достатню кількість теоретичного й практичного матеріалу та водночас уникнути надмірної деталізації, що може ускладнити сприйняття матеріалу, зібраного у ході роботи. Остаточний обсяг узгоджується з науковим керівником, який враховує специфіку теми, рівень її опрацювання та чинні вимоги до її виконання.

Увага! Кількість сторінок визначається без урахування списку джерел і додатків, тобто, мінімальна кількість сторінок становить 60, відповідно список використаних джерел має починатися зі сторінки 61.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Текстова частина кваліфікаційної роботи магістра оформлюється з дотриманням таких загальних вимог:

- ✓ мова – українська/англійська/інша іноземна мова (за спеціалізацією);
- ✓ формат аркушів – А4
- ✓ шрифт – Times New Roman, 14 кегель
- ✓ міжрядковий інтервал – 1,5 (до тридцяти рядків на сторінці)
- ✓ абзац – 1,25
- ✓ параметри сторінки: ліве поле – 3 , угорі, внизу – 2 , праве поле – 1,5
- ✓ нумерація сторінок (крім титульної сторінки і змісту) – у правому верхньому куті, вступ нумерується сторінкою 3;
- ✓ текст повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності;
- ✓ текст роботи має бути читабельним, з дотриманням лексичних, граматичних, синтаксичних та стилістичних норм рідної та іноземної мови.

Усі сторінки, розділи, підрозділи, пункти, підпункти, таблиці та ілюстрації нумеруються арабськими цифрами без використання знака «№». Титульний аркуш вважається першою сторінкою роботи й входить до загальної нумерації, проте його номер не проставляється. На наступних сторінках номер розміщується у правому верхньому куті без крапки наприкінці.

Такі частини, як ЗМІСТ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, не мають порядкових номерів. Розділи позначаються словом «РОЗДІЛ» із зазначенням номера (РОЗДІЛ 1), без крапки. Назва розділу подається нижче, з нового рядка, великими літерами.

Підрозділи нумеруються в межах кожного розділу. Номер складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, розділених крапкою, без крапки наприкінці (наприклад, 1.3). Заголовок підрозділу подається в тому ж рядку, жирним шрифтом, рівняння – як основний текст.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СЛОВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ 1.1. Зміст і сутність поняття «словотвір»
--

Якщо у підрозділі передбачені пункти, то вони нумеруються всередині підрозділів. Їхній номер складається з трьох елементів: номера розділу, підрозділу та пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера обов'язково ставиться крапка (наприклад, 1.1.1.). Заголовок пункту розміщується в тому ж рядку.

Підпункти оформлюються за аналогічним принципом, тобто нумеруються в межах кожного пункту з використанням тієї ж системи позначень.

Посилання на літературу подають у квадратних дужках після цитати чи згадки:

[6, с. 281] – номер джерела у списку та сторінка;

[43] – якщо використано джерело без прямого цитування (зокрема, веб-сайти, сторінки, інформаційні матеріали у мережі Інтернет, що не містять нумерації сторінок);

[4; 39; 56] – якщо автор посилається на кілька джерел одночасно.

Увага! У разі, якщо посилання завершує речення, то крапка ставиться після посилання, наприклад: *У сучасній англійській мові словотворчі процеси активно використовуються для формування термінології у сфері інформаційних технологій [15, с. 142].*

Цитати у тексті оформлюють у лапках, відтворюючи їх у тій граматичній формі, у якій вони подані в джерелі, зі збереженням авторських особливостей написання. Наукові терміни, запозичені з інших праць, не беруться в лапки, окрім випадків, коли вони стали предметом дискусії, тоді використовується позначення «так званий».

Цитування має бути повним і точним, без довільних скорочень чи зміни авторських формулювань. Допускається пропуск окремих слів, речень або абзаців, який позначається трьома крапками. Вони можуть стояти на початку, всередині чи наприкінці цитати; при цьому розділові знаки перед або після пропущеного тексту не зберігаються.

Кожна цитата супроводжується посиланням на джерело. У тексті кваліфікаційної роботи його зазначають у квадратних дужках із порядковим номером у бібліографічному списку та відповідною сторінкою, наприклад: [46, с. 29]. У випадку непрямого цитування, як то переказ чи виклад думок іншого автора власними словами, необхідно максимально точно передавати зміст, коректно аналізувати результати та обов'язково робити посилання на джерело.

У разі використання рисунків, графіків чи схем їх слід розміщувати безпосередньо після того текстового фрагмента, де вони згадуються вперше. Якщо матеріал, зібраний у процесі дослідження, узагальнено або

структуровано у вигляді таблиць чи схем, а також коли обсяг ілюстративних матеріалів перевищує одну сторінку, їх доцільно винести у додатки.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» та нумерують послідовно в межах кожного розділу (крім тих, що подані у додатках). Номер складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою (наприклад, Рис. 1.2). Назву та пояснювальний підпис розміщують безпосередньо під ілюстрацією.

Таблиці також нумеруються послідовно в межах розділу (за винятком додатків). Над заголовком таблиці у правому верхньому кутку сторінки зазначають слово «Таблиця» та її номер, який складається з номера розділу й порядкового номера таблиці (наприклад: Таблиця 2.4). Якщо таблиця переноситься на наступну сторінку, над нею додають позначення «Продовження таблиці» з відповідним номером.

СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кожен із компонентів кваліфікаційної роботи магістра повинен відповідати встановленим вимогам оформлення, що забезпечують єдність стилю та академічну коректність. Заголовки основних розділів друкуються напівжирним шрифтом, великими літерами та розташовуються симетрично відносно тексту, рівняння – по центру:

Назви підрозділів подаються звичайним напівжирним шрифтом з абзацу. У кінці заголовків крапка не ставиться; якщо заголовок складається з кількох речень, вони розділяються крапками. Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки, що сприяє чіткості та зручності сприйняття. ***Увага! Підрозділи не починаються з нового аркуша, а подаються з відступом у один порожній рядок після тексту попереднього підрозділу.***

Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації, проте номер сторінки на ньому не проставляється. Зразок

титульного аркуша наведено у Додатках. Зміст роботи має відображати всі структурні елементи, окрім відгуку наукового керівника, рецензії та довідки про перевірку тексту на плагіат. Ці документи подаються окремо від файлу кваліфікаційної роботи. Вступ, назви розділів, висновки, список використаних джерел та додатки друкуються жирним шрифтом великими літерами (зразок оформлення міститься у додатках).

ВСТУП є важливим елементом роботи, оскільки він визначає сутність та стан розробки наукової проблематики, її практичну значущість, теоретико-методологічну базу дослідження. У вступі подається загальна характеристика роботи у такій послідовності: актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, мета та завдання, наукова новизна, теоретична основа, методи дослідження, практична значущість результатів, апробація матеріалів та характеристика структури роботи.

Актуальність теми має бути сформульована чітко й лаконічно, без надмірної багатослівності, з акцентом на її значення для розвитку відповідної галузі науки.

Об'єкт дослідження визначається як процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, а предмет – як конкретна частина об'єкта, на яку спрямована основна увага наукового пошуку. Вони співвідносяться між собою як загальне і часткове, а предмет дослідження визначає тему роботи, що зазначається на титульному аркуші.

Мета дослідження формулюється як кінцевий результат, до якого прагне автор. Досягнення поставленої мети передбачає чітко сформовані **завдання**, що являють собою конкретні кроки для її досягнення. Недоцільно визначати мету через формулювання «дослідження» чи «вивчення», адже це лише спосіб досягнення мети, а не сама мета. Завдання роботи мають відображати зміст роботи, її логічну структуру, ключові концепції і перебіг проведення дослідження (не більше 5 завдань), наприклад:

ЗМІСТ

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СЛОВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

- 1.1. Зміст і сутність поняття «словотвір»
- 1.2. Основні типи словотворчих процесів у сучасній англійській мові
- 1.3. Роль словотворення у розвитку та збагаченні лексичного складу англійської мови

Завдання формуємо у такий спосіб:

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання наступних завдань:

- 1) Проаналізувати зміст і сутність поняття «словотвір» у сучасній англійській мові та визначити його основні характеристики.
- 2) Розкрити роль словотворення у розвитку та збагаченні лексичного складу англійської мови
- 3)

Наукова новизна одержаних результатів має бути представлена стислим описом нових положень, запропонованих автором, із зазначенням їх відмінності від раніше відомих результатів. Важливо чітко виокремлювати сутність кожного положення, уникати надмірного переліку фактів чи анотаційного викладу, що приховує новизну. Пропонуємо скористатися такими практичними рекомендаціями:

1. *Фокус на сутності* (кожне нове положення має бути сформульоване як чітке твердження, а не як перелік фактів).
2. *Порівняння із попередніми дослідженнями* (зазначити, чим саме результати наукового пошуку автора відрізняються від вже відомих).
3. *Уникнення зайвої деталізації* (не потрібно перетворювати новизну на анотацію чи огляд, щоб не розмити головні тези).
4. *Лаконічність* (новизна має бути викладена стисло, але змістовно).

5. *Використання академічних кліше* (вони допомагають витримати стиль і структуру викладу).

Академічні кліше, які можуть стати у нагоді при формулюванні наукової новизни: у роботі вперше запропоновано..., наукова новизна полягає у..., відмінність одержаних результатів від положень попередніх досліджень полягає у..., уточнено поняття..., обґрунтовано ..., розроблено новий підхід до..., вперше систематизовано..., запропоновано класифікацію..., визначено особливості..., що раніше не були предметом ґрунтовного аналізу, одержані результати доповнюють існуючі уявлення про..., наукова новизна дослідження полягає у розробленні..., що відрізняє його від традиційних підходів ..., запропоновані практичні рекомендації ... тощо.

Теоретична основа дослідження формується на базі праць вітчизняних та зарубіжних авторів. Прізвища авторів подаються в алфавітному порядку, із зазначенням мовою оригіналу у дужках, наприклад: Мюллер А. (Müller A.), Сміт Дж. (Smith J.), Чжан Вей (Zhang Wei). Усі згадані джерела мають бути включені до списку використаної літератури.

Методи дослідження подаються стисло, із поясненням, які аспекти роботи досліджувалися за їх допомогою, що підтверджує логічність та обґрунтованість їх вибору.

Теоретична та практична значущість результатів визначається через можливість їх застосування у науковій чи професійній діяльності, а також через рекомендації щодо подальшого використання.

Апробація результатів роботи має бути підтверджена участю у конференціях, семінарах, наукових заходах, де було оприлюднено матеріали дослідження. *Увага! Роботи, які не містять апробації, не можуть заслуговувати на оцінку «відмінно».*

Вступ завершується характеристикою **структури роботи**, що забезпечує цілісність та логічність її побудови. Зразок оформлення вступу можна переглянути у Додатках.

Центральне місце у магістерському дослідженні займає основна частина, де автор послідовно висвітлює наукові підходи та погляди на проблематику обраної теми. Вона структурована у вигляді розділів і підрозділів. Наприкінці кожного розділу доцільно формулювати короткі висновки (1-2 сторінки), у яких узагальнюються наукові та практичні результати, отримані в межах викладеного матеріалу.

Перший розділ традиційно присвячують теоретичним засадам дослідження. Тут магістрант має здійснити огляд вітчизняних і зарубіжних джерел, показати, як науковці трактують досліджувану проблему, аспекти, котрі вже висвітлені достатньо повно, частково розроблені положення обраної проблематики і дискусійні на момент написання роботи питання.

У **другому розділі**, як правило, обґрунтовується вибір напряму дослідження, пропонуються шляхи вирішення поставлених завдань, здійснюється їх порівняльна оцінка, а також розробляється методика проведення емпіричних досліджень. Другий та, **за потреби, третій розділи** становлять практичну частину роботи: теоретичні положення, викладені у першому розділі, мають бути застосовані на практиці й підтверджені прикладами. **Співвідношення теоретичної та практичної частини рекомендується витримувати на рівні 40 /60%**, де більша частка належить саме практичному аналізу. У цих розділах здобувач освіти має продемонструвати власний науковий погляд на проблему, чим підтверджує заявлену у вступі новизну.

У завершальній частині роботи формулюються загальні **висновки**, котрі чітко й аргументовано узагальнюють результати проведеного дослідження. Вони повинні відповідати поставленій меті та завданням, відображати найважливіші наукові й практичні здобутки, а також містити рекомендації щодо їх застосування у науковій та практичній діяльності.

Зверніть увагу на відповідність мети і завдань і висновків:

Метою дослідження є здійснення комплексного аналізу словотворчих процесів у сучасній англійській мові та визначення їхньої ролі у формуванні новітньої термінології в галузі інформаційних технологій.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання наступних **завдань**:

- 1) Проаналізувати зміст і сутність поняття «словотвір» у сучасній англійській мові та визначити його основні характеристики.
- 2) Розкрити роль словотворення у розвитку та збагаченні лексичного складу англійської мови.
- 3) Визначити способи словотвору, що беруть участь у формуванні новітніх термінів у сфері інформаційних технологій, та проаналізувати їхню продуктивність і специфіку використання.

Висновки формуються відповідно до поставлених завдань, стисло узагальнюючи результати дослідження та відображаючи досягнення мети:

Проаналізований у ході роботи теоретичний і мовний матеріал став підґрунтям для узагальнення наукових поглядів, що дало змогу дійти наступних висновків:

- 1) У ході дослідження уточнено зміст поняття «словотвір» та визначено його ключові характеристики, що дозволяють розглядати словотворення як системний процес формування нових мовних одиниць. Ми з'ясували, що
- 2) Доведено, що словотворення є одним із провідних чинників розвитку лексичного складу англійської мови, забезпечуючи його постійне оновлення та адаптацію до комунікативних потреб суспільства. Проведений аналіз дає змогу стверджувати, що
- 3) На основі проаналізованого мовного матеріалу, зокрема термінів у галузі інформаційних технологій, встановлено, що провідними способами творення ІТ-термінів у сучасній англійській мові є

Список використаних джерел оформлюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 № 40: «Список використаних джерел формується здобувачем за його вибором (опціонально - в кінці кожного розділу основної частини) одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- у хронологічному порядку.

Бібліографічний опис списку використаних джерел може оформлятися здобувачем за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або одним зі стилів, віднесених до рекомендованого переліку стилів оформлення списку наукових публікацій:

1. MLA (Modern Language Association) style.
2. APA^{-1,2} (American Psychological Association) style.
3. Chicago/Turabian style⁻¹.
4. Harvard style⁻¹.
5. ACS (American Chemical Society) style.
6. AIP (American Institute of Physics) style.
7. IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style.
8. Vancouver style⁻¹.
9. OSCOLA.
10. APS (American Physics Society) style⁻¹.
11. Springer MathPhys Style⁻¹

Бібліографічний опис використаного джерела може обмежуватися обов'язковою інформацією, необхідною для однозначної ідентифікації цього джерела». Приклади оформлення літератури за ДСТУ 8302:2015 див. у Додатках.

Дотримання вимог є обов'язковою умовою допуску роботи до захисту. У разі неправильного оформлення керівник має право не прийняти роботу або, за наявності незначних недоліків, знизити оцінку.

Усі позиції у списку джерел подаються мовою-оригіналом; переклад назв видань українською є неприпустимим. Загальна **кількість джерел має становити не менше 50.**

Додатки. За потреби до наукової роботи можуть бути включені допоміжні матеріали. До них належать таблиці з додатковими даними; тексти іноземною мовою, використані для перекладу та / або аналізу; фактичні матеріали (газетні публікації, методичні розробки, комплекси вправ, аналітика, статистика тощо); ілюстративні матеріали (схеми, графіки, рисунки); авторські розробки, словники та інші матеріали.

Розташування додатків здійснюється у порядку їх згадування в основному тексті. На кожній сторінці у правому верхньому кутку зазначається слово «Додаток» з відповідним номером (без знака №). Якщо робота містить лише один додаток, номер не вказується. Заголовки додатків оформлюють за правилами, що застосовуються до структурних частин роботи (приклади див. у Додатках).

РОЗДІЛ III

ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

До захисту допускаються лише ті магістранти, які виконали навчальний план у повному обсязі та не мають академічної заборгованості.

Здобувачі освіти працюють над кваліфікаційною роботою відповідно до індивідуального плану, підтримуючи постійний зв'язок із науковим керівником. Після усунення всіх зауважень керівника магістрант завершує оформлення роботи й передає її для остаточної перевірки на відповідність встановленим вимогам разом із довідкою перевірки тексту праці на плагіат. За умови належного виконання та відсутності високого рівня академічного плагіату керівник допускає роботу до попереднього захисту.

Попередній захист проводиться на кафедрі спеціальною комісією, до складу якої входять наукові керівники кваліфікаційних робіт і завідувач кафедри. Він має відбутися не пізніше ніж за чотири тижні до основного захисту. За його результатами комісія ухвалює рішення про допуск роботи до захисту та надає рекомендації щодо усунення недоліків.

Після внесення всіх виправлень кваліфікаційна робота передається керівникові для написання відгуку та рецензії, яку готує фахівець у відповідній галузі.

Дата захисту визначається відповідно до графіку освітнього процесу. Здобувач освіти готує до захисту доповідь та презентацію, що мають містити:

- чітке формулювання теми;
- обґрунтування актуальності та вибору теми;
- характеристику ступеня наукового опрацювання проблеми;
- визначення мети та завдань дослідження;
- окреслення об'єкта й предмета;

- опис використаних методів;
- характеристику дослідницького матеріалу та його джерел;
- загальну структуру роботи (вступ, кількість розділів, висновки, додатки, таблиці, схеми тощо);
- повний обсяг роботи;
- кількість джерел у списку (з них ... іноземними мовами);
- характеристику термінологічно-категоріального апарату (за наявності);
- основний зміст дослідження (коротка характеристика основної частини дослідження);
- чітко сформульовані висновки, що підтверджують виконання завдань і досягнення мети.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання кваліфікаційної роботи магістра здійснюється тільки після подання завершеного примірника на кафедру, остаточна оцінка виставляється після її захисту. Комісія ознайомлюється з основними результатами дослідження й ухвалює колективне рішення, спираючись на відгук наукового керівника та рецензію зовнішнього експерта, який оцінює процес і підсумки виконаної роботи.

Підсумкова оцінка визначається з урахуванням низки чинників, зокрема актуальності та наукової новизни обраної теми, чіткості визначення мети та відповідності їй поставлених завдань, наявності всіх структурних елементів, передбачених вимогами до кваліфікаційних робіт, а також узгодженості висновків із метою та завданнями дослідження. Важливим критерієм є логічність і послідовність викладу матеріалу, відповідність змісту обраній тематиці, належне оформлення тексту відповідно до затверджених стандартів, дотримання норм наукового стилю та відсутність грубих орфографічних, лексичних, синтаксичних і технічних помилок.

Після завершення процедури захисту та обговорення результатів екзаменаційна комісія оголошує здобувачеві остаточну оцінку, яка засвідчує рівень виконання роботи, її наукову цінність та відповідність встановленим академічним вимогам.

90-100 (Відмінно) – робота відзначається високим рівнем наукової новизни та практичної значущості. Автор демонструє глибоке розуміння проблематики, вільно оперує термінологією та аргументовано представляє результати. Виклад матеріалу є логічним і послідовним, усі твердження підтверджені джерелами та прикладами. Теоретична частина займає оптимальний обсяг (не більше 40 % загального обсягу основної частини); результати дослідження апробовані на наукових заходах (конференціях, семінарах, круглих столах тощо). Використання інструментів штучного інтелекту задеклароване, обґрунтоване та критично осмислене, тобто ШІ застосовано як допоміжний інструмент, без порушення принципів академічної доброчесності (якщо система перевірки на плагіат виявляє відсоток тексту, згенерованого ШІ, його відсоток не має перевищувати 5%). Робота пройшла перевірку на плагіат і містить не більше 20% запозиченого тексту.

83-89 В (Добре) – робота має наукову цінність і демонструє достатній рівень самостійності автора. Тема є актуальною, мета та завдання сформульовані коректно, висновки відповідають поставленим цілям. Робота магістранта заслуговує на таку оцінку у разі наявності несуттєвих недоліків та зауважень. Текст пройшов перевірку через системи «антиплагіат» і містить не більше 25% запозиченого тексту та 10 % виявленого генерування ШІ.

75-82 С (Добре) – магістрант може отримати таку оцінку у випадку наявності окремих недоліків та зауважень. До них належать технічні помилки, порушення логічної послідовності викладу матеріалу, нечітке формулювання мети й завдань дослідження, розмитість висновків, недостатня кількість опрацьованих джерел. Теоретична частина роботи може дещо переважати практичну, проте загалом дослідження має наукову вагу та демонструє

самостійність автора. Здобувач орієнтується у матеріалі, володіє знаннями з обраної проблематики й упевнено користується лінгвістичною термінологією. У випадку використання інструментів III здобувач має чітко зазначити їх роль у процесі дослідження, пояснити межі застосування та продемонструвати критичне осмислення отриманих результатів. Це забезпечує прозорість роботи та підтверджує дотримання принципів академічної доброчесності. Частка виявленого згенерованого тексту не має перевищувати 15%. Звіт перевірки на плагіат містить не більше 30% запозиченого тексту.

67-74 D (Задовільно) – здобувач освіти отримує оцінку D «Задовільно» у випадку, коли науковий апарат роботи не узгоджується зі змістом викладеного матеріалу. Тема загалом розкрита, проте наявні суттєві зауваження до структури та способу викладу інформації. Теоретична частина не відображає сутності наукового пошуку, містить поверховий або відсутній аналіз зібраних даних. Висновки не повною мірою відповідають поставленій меті та завданням дослідження, практична частина має недостатній обсяг, приклади використовуються вибірково або є недоречними. Спостерігається часткова невідповідність вимогам до оформлення роботи. Звіт перевірки тексту дослідження на плагіат містить не більше 30% запозиченого тексту. У випадку застосування інструментів III їх використання не задеклароване або описане формально, без пояснення ролі у дослідженні, що знижує рівень академічної доброчесності. Частка згенерованого тексту не має перевищувати 20%.

60-66 E (Задовільно) – магістрант отримує оцінку E «Незадовільно» у випадку, коли науковий апарат роботи не узгоджується зі змістом викладеного матеріалу, а зібраний матеріал проаналізовано поверхово або неналежним чином. Робота має переважно ознайомчий характер і містить лише окремі елементи дослідження, заявлена проблематика не розкрита повною мірою. Практична частина позбавлена власних спостережень та авторських висновків, що ставить під сумнів її наукову та прикладну цінність.

Приклади відсутні або використані недоречно, а оформлення роботи частково не відповідає встановленим вимогам. Звіт перевірки на плагіат засвідчує наявність до 50% запозиченого тексту, що значно знижує рівень академічної доброчесності. У випадку використання інструментів ІІІ їх роль у дослідженні не задекларована, результати не осмислені критично, що додатково свідчить про низький рівень самостійності автора. Частка виявленого генерування складає більше 20 %.

21-59 FX (Незадовільно) – здобувач освіти заслуговує на оцінку FX «Незадовільно» у випадку, коли викладений матеріал не відповідає обраній темі, а магістерська робота має суто ознайомчий характер і не містить жодних елементів наукового дослідження. Заявлена проблематика залишається нерозкритою, практична частина позбавлена власних спостережень та авторських висновків, що свідчить про відсутність практичної цінності роботи. Оформлення не відповідає встановленим вимогам, а загальний рівень виконання не забезпечує мінімальних стандартів академічної культури. Звіт перевірки на наявність плагіату засвідчує понад 50% запозиченого тексту, що є критичним порушенням принципів академічної доброчесності. У випадку використання інструментів ІІІ їх роль у дослідженні не задекларована, результати не осмислені критично, що додатково підтверджує відсутність самостійності автора та невідповідність роботи сучасним вимогам до наукових досліджень.

0-20 F (Незадовільно) – робота заслуговує на оцінку F «Незадовільно» у разі, якщо викладений матеріал не відповідає заявленій темі, а сама робота має суто ознайомчий характер і не містить жодних елементів наукового дослідження; цілком згенерована ІІІ. Проблематика залишається нерозкритою, практична частина позбавлена власних спостережень та авторських висновків, що свідчить про відсутність будь-якої наукової чи прикладної цінності. Оформлення роботи не відповідає встановленим вимогам, а загальний рівень виконання не забезпечує навіть мінімальних стандартів академічної культури. Список джерел не відповідає дійсності

(згенерований ШІ). Звіт перевірки на плагіат засвідчує понад 60% запозиченого тексту, що є критичним порушенням принципів академічної доброчесності.

Додаток А
Зразок титульного аркуша кваліфікаційної роботи

Міністерство освіти і науки України

**ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»**

**Факультет соціальних і гуманітарних наук
Кафедра іноземних мов**

ІВАНЕНКО Ольга Олександрівна

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПИСЬМОВОМУ ПЕРЕКЛАДУ
АНГЛОМОВНОГО ДІЛОВОГО ЛИСТУВАННЯ**

Кваліфікаційна робота магістра
за спеціальністю 014.021 Середня освіта
за спеціалізацією Мова і література (англійська)

Особистий підпис – _____

Іваненко О.О.

Науковий керівник – _____

Петренко А.М.,
кандидат філологічних наук,
доцент

Завідувач кафедри – _____

Перепада Д.О.,
кандидат педагогічних
наук, доцент

Лубни – 2026

ЗМІСТ

ВСТУП		3
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕКЛАДУ ДІЛОВОГО ЛИСТУВАННЯ.....	6
	1.1. Специфіка ділового спілкування.....	6
	1.2. Ділове листування як невід’ємна складова професійної діяльності перекладача.....	16
	1.3 Стилiстична та лексико-граматична характеристика ділових листів	21
	Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2	ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ДІЛОВОГО ЛИСТУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	28
	2.1 Аналіз особливостей процесу професійної підготовки майбутніх професійних перекладачів.....	28
	2.2. Сучасні методи і методики викладання практики перекладу у ЗВО	33
	2.3 Методика навчання здобувачів філологічних спеціальностей основам письмового перекладу ділового листування	66
	Висновки до розділу 2.....	75
ВИСНОВКИ		77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		80

ВСТУП

У ці непрості часи, в силу об'єктивних причин, істотно підсилилася інтенсивність ділового листування між представниками різних країн світу. Отже, крім відеоконференцій та телефонних перемовин, листування стало невід'ємною складовою міжнародної співпраці.

Ефективність міжнародних контактів повністю залежить від якісного перекладу ділової переписки. Письмовий переклад такої кореспонденції пов'язаний із великою кількістю специфічних труднощів. Перекладач має необхідність вирішити низку перекладацьких завдань, викликаних різними причинами: специфікою сприйняття і переробки інформації, представленої сукупністю особливих мовних одиниць, лінгвістичними та стилістичними характеристиками текстів, особливостями сприйняття і розуміння іншокультурного тексту, знання форм ввічливості та кліше.

Всі ці фактори вказують на гостру необхідність підготовки студентів перекладацьких спеціальностей до рішення відповідних задач та якісного перекладу ділового листування, а отже форми, методи та шляхи їх тренування представляють серйозний науковий інтерес. Все вищевикладене і зумовлює **актуальність** обраної теми кваліфікаційної роботи: «Методика навчання студентів-філологів письмового перекладу англомовного ділового листування».

Об'єкт дослідження - особливості перекладу ділового листування.

Предмет дослідження - форми та методи навчання студентів-філологів основам перекладу ділового листування.

Метою нашої кваліфікаційної роботи є дослідження методики навчання перекладу ділового англомовного листування у процесі підготовки майбутніх перекладачів.

З метою досягнення поставленої мети ми маємо виконати наступні **завдання:**

1. Розглянути ділове листування як невід'ємну складову професійної діяльності перекладача;
2. проаналізувати стилістичні та лексико-граматичні особливості ділових листів;
3. виявити особливості процесу формування та розвитку професійної компетенції майбутніх перекладачів під час навчання у ЗВО;
4. дослідити форми та методи навчання студентів-філологів основам письмового перекладу ділового листування;
5. запропонувати комплекс вправ для тренування навичок письмового перекладу ділових листів.

Наукова новизна дослідження: вперше у вітчизняній педагогічній методології представлене комплексне дослідження форм та методів навчання студентів-філологів основам перекладу ділового листування; подальшого розвитку набули питання формування професійної компетентності майбутніх перекладачів; систематизовано та розширено відомості щодо стилістичних та лексико-граматичних особливостей ділових листів; запропоновано систему вправ для занять майбутніх перекладачів у галузі роботи із діловим листуванням.

Теоретичну основу дослідження становлять роботи вітчизняних і зарубіжних авторів у галузі педагогіки, методики викладання та перекладознавства, зокрема Алексєєвої І., Драбова Н., Черноватого Л., Шокіна А.; Белл К. (Ball С.), Джафарі О. (Jafari Omid), Ньюберта А. (Neubert A.) тощо.

Методологічна база дослідження: теоретичний аналіз науково-методичної літератури, описовий метод (категоріальний аналіз, прийом класифікації і систематики), зіставний метод, виявлення, відбір, класифікація, систематизація та узагальнення фактів з теми дослідження.

Апробація роботи. Окремі результати та положення було оприлюднено на I науково-практичній конференції «Соціально-гуманітарні проблеми XXI століття: актуальність, багатополлярність, перспективи розвитку» 29 листопада 2022 року (м. Полтава) та опубліковані тези доповіді.

Теоретична та практична значимість результатів дослідження полягає у використанні зібраного в ході роботи матеріалу у педагогічній діяльності, зокрема у навчальному процесі ЗВО.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та списку використаних джерел (80 одиниць друкованої літератури та електронних ресурсів, з них 24 - англійською мовою). Загальний обсяг дослідження становить 87 сторінок.

ВИСНОВКИ

Світова економічна та соціо-політична криза, спричинена військовими діями, ставить перед усіма галузями людського життя все нові цілі та виклики. Так, незважаючи на зростаючу роль відео та аудіо-технологій, ділове листування залишається головним елементом комунікації у світі, що, в першу чергу, пояснюється сприйняттям кожного офіційного листа у якості безперечного документу. Таким чином, переклад ділової кореспонденції залишається актуальним питанням і потребує наявності висококваліфікованих фахівців, що будуть взмозі обслуговувати такі потреби.

Викладання перекладу починається на певній стадії вивчення іноземної мови, коли сформовані достатні для цього мовні навички і мовні компетентності в сфері іноземної мови. Ступінь їх достатності відображає рівень володіння і здатність застосування в мовній діяльності нормативної граматики іноземної мови та її лексичних складових. Орієнтація на формування перекладацьких компетентностей має бути присутня вже в методиці початкового і основного курсу іноземної мови як елемент ранньої спеціалізації. Особливості методики викладання іноземної мови з орієнтацією на переклад об'єктивно відбиваються в різному ступені підготовленості студентів до сприйняття методичних установок і матеріалу курсу перекладу. У нашій роботі ми розглядаємо синтез теоретичних знань та супутніх компонентів як шлях якісного навчання майбутніх перекладачів.

Процес підготовки студентів перекладацьких спеціальностей залишається складним питанням, що потребує всебічного розгляду та творчого підходу. Незважаючи на наявність широкого кола теоретичних відомостей та наукових праць, розробка доцільних підходів, методів та форм викладання перекладознавчих дисциплін у ЗВО залишається невичерпним

джерелом та предметом подальшого опрацювання. Отже, актуальність теми роботи доведено.

Опрацювання та систематизація матеріалу в ході роботи дозволила нам зробити наступні висновки:

1. Розглянувши ділове листування як невід'ємну складову професійної діяльності перекладача, ми визначили, що для перекладача-професіонала переклад ділового листа є однією з найпростіших завдань, втім це потребує спеціальної підготовки у зв'язку із наявністю низки властивостей, знання яких є важливими та необхідними.

Комунікативне завдання тексту ділового листа – налагодити і підтримати контакт або повідомити актуальну інформацію. Контакт здійснюється через конкретних людей, але це не контакт індивідуальностей, а контакт представників організацій або самостійних представників вільних професій тощо. Відносини між комунікантами будуються за суворими правилами ділового етикету. Незважаючи на те, що в діловому листуванні найважливішу роль відіграє когнітивна інформація, тут інколи міститься й емоційний контекст, саме її передача становить труднощі для перекладача. Отже, ділове листування є невід'ємною складовою підготовки та подальшої діяльності перекладача.

2. Проаналізувавши стилістичні та лексико-граматичні особливості ділових листів, можемо зазначити, що основною характеристикою текстів ділової кореспонденції є ввічливість, котра виявляється запорукою позитивного настрою спілкування. Листам притаманна наявність термінів, задекларованих міжнародними організаціями, загальноновживаної лексики та спеціальної ділової та галузевої лексики (економічна, юридична тощо). Вживання аббревіатур і скорочених слів робить текст більш лаконічним та інформативним, проте вони можуть включати декларативні речення та подовжені речення. У листах англійською мовою часто використовуються дійсний та умовний способи дієслова, що при перекладі потребує

перекладацьких трансформацій. Встановлений формат листа і вживання кліше та штампів є основною складовою листів ділового характеру.

3. В ході дослідження особливостей процесу формування та розвитку професійної компетенції майбутніх перекладачів під час навчання у ЗВО ми виявили, що професійні компетентності майбутніх перекладачів формуються протягом всього строку навчання. Показником сформованості професійних компетентностей є майстерність, яка складається із сукупності знань, умінь і здатності застосовувати їх у професійній діяльності.

4. Дослідивши форми та методи навчання студентів-філологів основам письмового перекладу ділового листування, зауважимо, що ефективність навчання визначається не обсягом перекладеного матеріалу, а кількістю типових перекладацьких проблем, які були виявлені і вирішені в процесі роботи над матеріалом. Так, навчальний процес має включати завдання для подолання лексичних і граматичних труднощів; жанрово-стилістичні тренінги, заходи з розвитку навичок перекладу реалій, назв, іншомовних слів, практичне вживання перекладацьких трансформацій та доцільного вибору еквівалентів. Окрім всіх цих важливих компонентів, викладач має вдаватися до творчості – заохотити студентів до активної діяльності на заняттях, підтримувати позитивний психологічний настрій, створити здорову конкуренцію. Отже, всі ці елементи і передбачають дієву методику викладання письмового перекладу ділового листування в процесі підготовки студентів-філологів.

5. Спираючись на проаналізований матеріал ми запропонували комплекс вправ для тренування навичок письмового перекладу ділових листів. Процес навчання ми умовно розділили на два етапи. На початковому етапі студенти знайомляться із структурою та стилістичними особливостями ділового листа й вчаться їх складати самотійно, при цьому, отримують навички їх перекладу. Другий етап навчання включає переклад ділової кореспонденції, поділеної на блоки відповідно до видів ділових листів. До кожного блоку розроблено вправи, що передбачають не тільки переклад та

вивчення кліше і штампів, а й процес обговорення, самостійну роботу, колективну роботу, творчу роботу, елементи змагання та індивідуальний підхід до кожного студента.

Книга

Книга одного автора

1. Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради. 2-ге вид., стер. Київ : Либідь, 2001. 240 с.
2. Parker J. Principles of scientific research. 7th ed. London : Editorial, 2017. 301 p.
3. 吴礼权. 现代汉语修辞学. 上海: 复旦大学出版社, 2006. 464 页

Книга двох або трьох авторів

1. Артеменко А. П., Бобловський О. Ю. Від глобалізації до індивідуалізації: топологія міжкультурної взаємодії : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2014. 215 с.
2. Чернобай В. П., Лосев О. С. Китайська мова. Початковий курс: Підручник з електрон.аудіодод. К., 2019. 238 с.

Книга чотирьох і більше авторів

1. Формування здорового способу життя молоді: навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін. Київ : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. 115 с.
2. Historical Thesaurus of the Oxford English Dictionary: with additional materials from "A Thesaurus of Old English" / Kay Ch., Roberts J., Samuels M., Wotherspoon I. vol. I. : Thesaurus, vol. II : Index. Oxford, 2009. 4448 p.

Книга без зазначення автора (з редактором тощо)

1. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / уклад.: Р. В. Болдирєв та ін. Київ : Наук. думка, 1989. Т. 3 : Кора—М. 552 с.
2. 现代汉语小词典 / 说词解字辞书研究中心编. 北京: 华语教学出版社, 2019. 593 页

Стаття (публікація) в періодичному виданні

Стаття в журналі

1. Зайцева О. М. Варіантність у родовій категоризації іменників: (на матеріалі мовлення сучас. укр. телебачення). *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія»*. 2018. Т. 21, № 1. С. 121—130.
2. Тихонова Е. В. Фразеологія як відображення національної культури китайського народу та її переклад. *Молодий вчений: науковий журнал*, 2015. № 18 (98). С. 536—537

Стаття в газеті

1. Андрущенко В. Академічна недоброчесність як виклик інтелектуальній спроможності нації. *Голос України*. 2018. 20 лип. С. 10.

Електронний ресурс

1. Велика китайська бібліотека URL: <https://baike.baidu.com/item/%E6%B8%A9%E5%92%8C/29816> (дата звертання 08.09.2021)
2. Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. URL: <http://luguniv.edu.ua> (дата звернення: 05.09.2021).

Автореферат дисертації

1. Перелома Т. С. Методика навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Одеса, 2020. 20 с.

Матеріали конференції

1. Святецька А. В. Діалектизми у повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків» : семантико-стилістичний аспект. Стратегії розвитку та пріоритетні завдання філологічних наук : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 19—20 жовт. 2018 р. / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2018. С. 19—23.

Закон, нормативний акт

1. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань : Постанова Каб. Міністрів України від 28.06.1997 р. № 644. Офіційний вісник України. 1997. № 27. С. 105.
2. Конституція України : від 28.06.1996 р. : станом на 01 січ. 2006 р. Київ : Ін Юре, 2006. 144 с.

Навчально-методичне видання

Перепада Дар'я Олександрівна

**Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної
роботи
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
кафедри іноземних мов**

За редакцією автора
Комп'ютерний макет – Перепада Д.О.

Видавець
Видавництво Державного закладу
„Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
вул. Віктора Новікова, 2, місто Лубни, Полтавська область